

Competència lingüística i ludificació: el treball de la gramàtica a l'aula

Dates i horari	Del 13 al 15 de juliol, de 10 a 13 hores i de 15 a 18 hores
Hores	25 (15 + 10)
Nombre d'alumnes	10-15 (previsió)
Lloc	Edifici Sa Riera
Crèdits ECTS	En tràmit
Preu	50 euros: membres de la comunitat universitària, estudiants, desocupats i jubilats 71 euros: altres col·lectius

Estiu 2022

CURSOS

Destinataris

Professors de català com a primera llengua o com a llengua addicional (secundària, EOI, IEB, escoles d'adults, etc.).

Coordinació

Jesús Revelles i Elga Cremades,
Departament de Filologia
Catalana i Lingüística General.

Introducció

Una de les competències fonamentals en la formació de qualsevol infant, adolescent o adult és la competència comunicativa, que inclou, entre d'altres, la competència lingüística pròpiament dita. Sovint, tant en els processos d'ensenyament i aprenentatge de les llengües primeres com en els de les llengües addicionals, el rol de la reflexió metalingüística és posat en dubte, i, concretament, el paper de l'ensenyament de la gramàtica ha estat, i és, objecte de debat. De fet, autors com Herbst (2016) han posat de manifest que, sovint, l'interès de la teoria gramatical no és facilitar models d'ensenyament o plantejar qüestions que són molt difícils de traslladar a l'aula. Alhora, la pràctica educativa en matèria de llengua se sol basar encara en models estructuralistes, que s'allunyen força dels models descriptius i teòrics més estesos actualment. En aquest sentit, per exemple, Gallego (2015) afirma que «la mayoría de libros de texto de lengua preuniversitarios no reflej[a]n prácticamente nada de lo que ha sucedido en el campo de la sintaxis desde los años cincuenta» (p. 27).

En aquest sentit, en l'àmbit català i espanyol, darrerament han sorgit diverses propostes per treballar la gramàtica a l'aula a partir de models alternatius als tradicionals i d'una manera més significativa, amb pràctiques que sovint impliquen la ludificació, que consisteix en l'ús d'elements i estratègies propis dels jocs en contextos que no són estrictament lúdics (Martín & Batlle 2021). Es tracta, de fet, d'una de les estratègies més emprades actualment per afavorir l'aprenentatge en diversos contextos educatius. Tal com afirma Lleras (2015), hem de considerar que «el joc actua com un estimulant

de la superació personal» i que «provoca emocions, les quals converteixen les activitats lúdiques en experiències significatives» (p. 105).

Objectius

Es planteja abordar, alhora, l'ensenyament de la gramàtica en diversos contextos (secundària i població adulta, ensenyament de llengües primeres i de llengües addicionals) i la ludificació a l'aula, que actualment es pot veure molt facilitada per l'ús de les TIC.

Professorat

Èric Viladrich. És el responsable dels estudis catalans i el coordinador de la secció de llengües modernes (estudis àrabs, catalans, italians, lusòfons, neohel·lènics i russos) del Departament de Literatures i Llengües del Món de la Universitat de Mont-real. A més, és el director de la Médiathèque en Études Catalanes i conseller tecnopedagògic del Centre de Llengües de la mateixa universitat.

Marga Molero. Llicenciada en Filologia Hispànica per la Universitat Rovira i Virgili (2003), actualment és professora de llengua espanyola a l'IES Sant Pere i Sant Pau de Tarragona, on coordina els recursos TIC. A més, és professora associada de la Universitat Rovira i Virgili i membre del grup GrOC (Gramàtica Orientada a les Competències), una iniciativa que pretén reflexionar sobre la praxi de l'ensenyament de la gramàtica a l'aula de secundària i concretar propostes de treball orientades a millorar-la.

Llorenç Comajoan. Doctor en Lingüística (adquisició del llenguatge) per la Universitat d'Indiana a Bloomington (Estats Units) i llicenciat en Filologia Catalana (Universitat de Barcelona), actualment és professor del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de Vic. És el coordinador del grup de recerca en Educació, Llenguatge i Literatura i del Màster d'Ensenyament de Català com a Primera i Segona Llengua (UB, UVic, UAB). A més, col·labora amb el Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació de la Universitat de Barcelona.

Elga Cremades. Actualment és professora ajudant doctora del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB. Doctora en Estudis Humanístics (programa de Llengua, Literatura i Cultura) per la Universitat Rovira i Virgili, la seva recerca se centra en la sintaxi catalana i en l'ensenyament del català com a llengua addicional, així com en algunes qüestions de lingüística clínica.

Ariadna Benet. Actualment és professora contractada doctora interina del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB. La seva recerca se centra en l'ensenyament i

aprenentatge de la fonètica de segones llengües, en la prosòdia de la parla espontània, en el contacte del català amb el castellà i en la dialectologia i sociolingüística catalanes.

Programa

Es plantegen cinc mòduls de tres hores cadascun, dividits en dues sessions d'una hora i mitja:

1. Problemes pràctics de gramàtica (Elga Cremades, UIB)
2. Creació d'activitats interactives a la classe de llengua (Èric Viladrich, Universitat de Mont-real)
3. Ensenyament de gramàtica orientada a les competències (Marga Molero, IES Sant Pere i Sant Pau / URV)
4. Ensenyament de la gramàtica a adults des d'una perspectiva cognitiva (Llorenç Comajoan, UVic - Universitat Central de Catalunya)
5. L'ensenyament explícit de la pronúncia (Ariadna Benet).

Metodologia

El curs contindrà diverses sessions teòriques i pràctiques que combinaran explicacions per part dels professors, exercicis pràctics a l'aula i debat a partir de lectures. Addicionalment, els professors demanaran que es facin algunes activitats de reflexió o de posada en pràctica dels continguts a Campus Digital.

Avaluació

Exercicis de reflexió a Campus Digital.

Llengua vehicular

Català.

Matrícula

cursosestiu.uib.cat

sac@uib.cat

971 17 24 10/23 25